

Андрій Лоїш

Український народ відзначається своєю працьовитістю. З великою пошаною українці відносяться до своєї землі і у всі часи були розумними господарями. Але у силу різних обставин добрі, щирі, працьовиті чоловіки та жінки змушені були залишати свою домівку, свою Батьківщину. В історії це явище отримало назву «Українська еміграція» – термін для визначення переміщення українського населення, яке вимушено чи добровільно з економічних, політичних або релігійних причин переселилося за межі етнічної території в іншу країну на постійне чи тривале проживання.

Це явище набрало розмаху у 2-й пол. XIX століття і продовжується по нинішній день . Вже більше століття українці вимушені шукати шляхів виживання не на своїй землі. Багато українців, опинившись за кордоном, ставали відомими людьми у різних галузях діяльності, скажімо, мистецтві та культурі. Інколи ми навіть не підозрюємо, що ті чи інші знаменитості є українського походження.

Одним із найпоширеніших заробітчанських рухів на переломі третього тисячоліття стало жіноче заробітчанство в Італії. Матері, дружини їхали в цю країну переважно з метою покращення матеріального становища у сім'ї, для оплати навчання своїх дітей тощо. Здебільшого можна зауважити, що мети було досягнуто: діти закінчили університети, одружилися, купили житло, але на цьому заробітчанство їх батьків не припинилося. Заробітчанка Оксана Пронюк згадує важкий момент остаточного вибору: «Думки роздирають серце. Нелегко мамі зважитися на таке рішення, але й нелегко погоджуватися на злидні, коли є руки і розум. На своїй землі вони не знадобилися, ними не можна заробити і захистити від злиднів своїх дітей» . Ці слова заставляють нас глибше задуматись над проблемою заробітчанства.

Українська Греко-Католицька Церква, як може, намагається бути із своїми вірними. Її роль у служінні українській міграції справді дуже велика. Досить промовистим є приклад, що за короткий час для українських заробітчан в Італії було організоване служіння для понад 140 церковних громад . І це щось значно більше, ніж просто парафії. За свідченнями заробітчан, Церква від початку стала рідним домом передусім у духовному сенсі. Чимало українців за кордоном почало за допомогою Церкви свою соціальну адаптацію. При парафіях УГКЦ творяться бібліотеки, літературні, театральні гуртки і таким чином розширюється комунікативно-соціальне середовище мігрантів.

Одним із найяскравіших прикладів душпастирської діяльності за межами України продемонстрував нині покійний колишній префект Дрогобицької семінарії о. Василь Поточняк, який 2001-2005 рр. був душпастирським координатором для українців в Італії. Він створив понад 70 українських громад в різних містах Італії, активно опікувався духовним, культурним та громадським життям трудових мігрантів, виступав на їх захист як перед італійською, так і українською владою. Запровадив щорічне святкування Дня матері, був засновником християнського часопису «До Світла», форумів українців Італії

та багатьох інших церковних, культурних та громадських ініціатив. Надзвичайним молитовним явищем, започаткованим о. Василем Поточняком, стала десятиденна міжнародна піша проща родин мігрантів із Самбора до Зарваниці. Кожного року у першу п'ятницю серпня з Самбора вирушають люди, які хочуть молитись за кращу долю українського народу. Ця молитовна хода об'єднує як тих, хто змушений був поїхати на заробітки, так і тих, хто залишився вдома. Для допомоги заробітчанами і українським мігрантам, що перебувають за кордоном, було створено Пасторально-міграційний відділ УГКЦ, до якого наші вірні з різних куточків звертаються з проханням надати священика. Співробітники ПМВ відвідують закордонні громади, вивчають ситуацію і намагається забезпечити духовні потреби вірних у країнах, де немає єрархічної структури УГКЦ. Так впродовж останніх років були засновані греко-католицькі громади в ОАЕ, Туреччині, на Кіпрі .

«Символом мігранта і переселенця у Церкві завжди була і залишається Пресвята родина, яка змушена була емігрувати через політичні амбіції тогочасних правителів, котрі вбачали в Месії, що прийшов на Землю для спасіння роду людського, загрозу і конкурента. І дотепер люди покидають свої домівки, рідну землю в пошуках кращої долі через самолюбство чи свавілля можновладців. Але навіть за тисячі кілометрів від рідного дому у чужій країні людей завжди рятувала віра. Адже хоч би де ми не були, з нами – Бог», – говорив у зверненні глава Української Греко-Католицької Церкви Блаженніший Святослав з нагоди відзначення Дня мігранта 9 квітня 2015 р. Б.

З приводу трудової еміграції в суспільстві існує багато різних думок. Хтось вбачає у такій ситуації позитив, хтось різко критикує заробітчанами, але факт залишається таким, що це одне з найхарактерніших соціальних явищ у незалежній Україні. Відтік трудових ресурсів працездатного віку супроводжується погіршенням демографічної ситуації в країні, а саме: зменшенням загальної кількості мешканців, вимушеним процесом старінням населення та впливом кваліфікованих працівників. Крім того поширюються негативні соціальні явища: розлучення, соціальне сирітство. Тому на сьогодні можна стверджувати, що проблема трудової міграції торкається майже кожної української родини. Разом з тим, дослідники зауважують, що її не варто розглядати однозначно – в площині позитиву чи негативу. З одного боку, трудова міграція рятує сім'ї від матеріального зuboжіння на батьківщині, сприяє розвитку нових трудових навичок, впровадженню нових технологій у виробництво та сферу послуг. Але з іншого боку, виникає комплекс проблем як на рівні окремої особистості, сім'ї, родини, так і на рівні суспільства . Тому це питання вимагає постійної уваги як Церкви, так і всього суспільства.

Андрій ЛОЇШ. «За межами», або пошук шляхів виживання//СЛОВО № 3 (67) 2016